

מלכות שאול: ה'מכה בפטיש'

עמיחי שהם

רגע לפני ירידת המסך על מלכות שאול, המצלמה נעה בתזזיות: היא מדלגת בין תיאור עלילות דוד בגת לבין המתרחש במחנה שאול לפני המלחמה בפלשתים בגלבע. מעברים חדים אלו מותירים תפריים לא סגורים בין הסיפורים (כך, למשל, בפרק כ"ח נמצאים פלשתים בשונם, ואילו בפרק כ"ט הם כבר באפק). נראה שתזזיות זו נועדה לעמת בפעם האחרונה בין הדמויות הראשיות של ספר שמואל א' - דוד ושואל.

פעולה לא מוסרית: גם שאול וגם דוד נאלצים להתמודד עם דילמה של פעולה בניגוד למצפונם. דוד מחליט לברוח למחנה האויב כדי להינצל מיד שאול, מסתבך ומגויס ע"י אכיש למלחמה נגד ישראל. הוא יוצא עם צבא פלשת, ורק בזכות התנגדות שרי פלשתים נשלח חזרה לביתו. במקביל אליו, שאול - שנלחם בפרק כ"ח כדי להסיר את האובות והידעונים מקרב הארץ - מחליט בהמשך הפרק לפנות לבעלת האוב כדי להתייעץ עם שמואל ערב המלחמה.

המלחמה בעמלק: שאול מקבל משמואל את הבשורה המרה על קריעת ממלכתו ועל מותו הקרב, והסיבה שניתנת לכך היא "כאשר לא שמעת בקול ה' ולא עשית חרון אפו בעמלק". באותו הזמן, דוד עוסק בפשיטות על עמלק, בהכאתו מבלי להשאיר לו שריד ובמלחמה בו בצקלג. השוואה זו מחדדת, כמובן, את הפער שבין שאול, שהותיר לעמלק שריד, לבין דוד, שפועל במרץ כדי לכלותו.

ההתמודדות עם הייאוש: שאול עומד לצאת למלחמה בפלשתים כאשר הוא יודע שהוא ובניו עומדים להיהרג בקרב ושמחנה ישראל עתיד להפסיד במערכה. גם דוד מתמודד עם רגעים קשים, כאשר הוא שב עם אנשיו לצקלג ומגלה עיר שוממה ושרופה. אנשיו הכואבים עומדים לסקלו מרוב תסכול, ואכן זהו רגע קשה: האויב נלחם בישראל, תחושת בגידה מרירה מנקרת בלב, העיר שרופה וכל בני המשפחה נלקחו בשבי. שוב - דווקא העמידה הדומה של שניהם אל מול הייאוש מדגישה את הפער שבין צורות ההתמודדות שבחרו להם: שאול נכנע לייאוש, ואילו דוד נוקט יוזמה ופועל.

פנייה לה': בצר לו, פונה דוד לשואל בה' כדי לדעת מה לעשות. על פעולה זו חוזר דוד פעם אחר פעם לפני מבצעים צבאיים שונים. בניגוד אליו, שאול 'שרף את כל הקשרים' עם הקב"ה: החל מאי-השמיעה בקול ה' ואי-ההקשבה לדברי שמואל, עבור דרך השמדת נוב עיר הכהנים, וכלה בפנייה לבעלת האוב דווקא, לסוג של תקשורת חשוכה המהווה היפוך גמור לשאילה בה'.